

راهنمای انتخاب رشته برای کنکوری‌ها

از آنجا که برآن باوریم دانش‌آموزان پس از 12 سال تحمل رنج و زحمت دوره‌های سخت و طولانی را پشت سر گذاشته و هزینه گزافی را در این راه پرداخت کرده‌اند و ...

جام جم آنلاین: از آنجا که برآن باوریم دانش‌آموزان پس از 12 سال تحمل رنج و زحمت دوره‌های سخت و طولانی را پشت سر گذاشته و هزینه گزافی را در این راه پرداخت کرده‌اند و در کنار آنها پدران و مادران دلسوزانه پایه‌پای آنها حرکت نموده و همچنین فرهنگیان عزیز شمع وجودشان را نثار نموده تا دانش‌آموزان به اهداف خویش برسند، این اهداف باید شناخته شده و اطلاعات لازم را نسبت به آنها کسب کرده تا حاصل عمر بهترین لحظات یک انسان در گرداب ناآگاهی سقوط نکند.

مگر می‌شود انسان سال‌های سال در پی هدفی باشد، اما هیچ‌گاه نخواهد هدفش را بشناسد یا عنان سرنوشت خویش را به دست سرنوشت یا افرادی دهد که هیچ اطلاعاتی از مقصد او ندارند.

یکی از مراحل حساس و سرنوشت‌ساز دانش‌آموزان در دوران تحصیل، انتخاب رشته دانشگاه است؛ انتخابی که پر از هیجان و اضطراب است و اگر در آن اشتباهی صورت بگیرد، جبران آن بسیار سخت و گاهی غیرممکن است. این حساسیت وظیفه ما را سنگین‌تر کرده و ارائه مشاوره دانشگاهی را با چالش‌هایی روبه‌رو نموده است، زیرا عواملی چون علاقه، وضعیت علمی و استعداد، بازار کار، امکان ادامه تحصیل، شرایط خانوادگی، مراجعه به متخصصان، جنسیت و... در انتخاب رشته موثر است.

برای هر دانش‌آموزی دو مرحله انتخاب رشته در دوران تحصیل وجود دارد که در حقیقت دو انتخاب سرنوشت‌ساز زندگی است، یکی در پایان دوره اول متوسطه که باتوجه به نمرات و راهنمایی مشاوران و برگ هدایت تحصیلی دانش‌آموزان رشته‌هایی را برحسب توانایی و علاقه خود انتخاب می‌کنند، دوم این‌که آنچه مهمتر است وارد شدن به رشته‌های مورد علاقه دانشگاهی پس از دوران تحصیلات پیش‌دانشگاهی است که در حقیقت ممکن است لبه تیز تیغ عدم‌شناخت و ناآگاهی را برشاهرگ کوشش‌های خود زده و در نهایت، ناباورانه وارد رشته‌هایی شوند که اصلا تصورش را نداشته و به آن وادی وارد می‌شوند که نمی‌دانند کجاست و برای چه آمده‌اند؟

این عوامل باعث ایجاد مشکلات زیادی در امر مشاوره گردیده و از طرفی با عنایت به محدودیت زمان انتخاب رشته و همچنین تنوع رشته‌های دانشگاهی و همچنین تعداد زیاد داوطلبان ما را بر آن داشت تا با جمع‌آوری اطلاعات دقیق در ارتباط با نحوه پذیرش قبول‌شدگان گام کوچکی را در راستای نیاز داوطلبان و اولیای آنان برداشته باشیم.

ملاک‌های انتخاب رشته

علاقه: شما در زمان انتخاب رشته می‌توانید صد رشته را انتخاب کنید. این تعداد زیاد رشته، شهر و دانشگاه کار شما را بسیار راحت می‌کند، پس رشته‌هایی را که اصلا نمی‌شناسید و به آنها علاقه‌ای ندارید، شهرهایی که اصلا نمی‌روید یا نمی‌توانید در آنجا ساکن باشید بی‌جهت انتخاب نکنید چون اگر قبول شوید یک عمر باید با این رشته، شهر و دانشگاه کنار بیاوید.

استعداد: در انتخاب رشته‌های خاص به پیش‌نیازهای استعداد و توانایی علمی خود توجه کنید. مثلا اگر می‌خواهید معماری را بخوانید باید قدری استعداد کارهای هنری داشته باشید و اگر می‌خواهید ریاضی بخوانید باید پایه ریاضی قوی داشته باشید، اگر می‌خواهید وکیل شوید باید سر و زبان خوبی داشته باشید و... پس از سرناچاری و بی‌حوصلگی انتخاب رشته نکنید و با خودتان خلوت کنید که آیا استعداد لازم برای این رشته را دارید یا خیر؟

بازار کار: به بازار کار رشته مورد نظرتان هم توجه کنید. هدف از درس خواندن و دانشگاه رفتن فقط درس خواندن و مدرک گرفتن نیست. در کنار افزایش سطح آگاهی‌های عمومی و اختصاصی و پیدا کردن یک سطح دانش بالاتر و... بحث اشتغال هم خیلی مهم است. اگر چه حرف اول در پیدا کردن کار و کارآفرینی را ویژگی‌های فردی خودتان ایفا می‌کند، ولی بالاخره تخصصی را هم که پیدا کرده‌اید بسیار مهم است. پس به این نکته هم فکر کنید که با این رشته و شهر و دانشگاه کجا می‌توانید کار پیدا کنید و چه میزان حقوق دریافتی شما خواهد بود؟

امکان ادامه تحصیل: از سایت‌های اینترنتی و کتاب‌های معرفی رشته دانشگاهی و مراجعه به دانشگاه‌ها و اساتید و دانشجویان

تحقیق کنید که آیا این رشته امکان ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر یعنی فوق‌لیسانس و دکتری را در ایران دارد یا ندارد؟ اگر دارد کدام دانشگاه‌ها؟ و شرایطش چگونه است؟ بعضی از رشته‌ها هم به طور ذاتی امکان تحصیل دارند مثل پروتز دندان و...

شرایط خانوادگی: در هنگام انتخاب رشته به شرایط خانوادگی از قبیل شغل پدر، شغل مادر، شغل خواهر و برادر بزرگ‌تر، وضعیت عاطفی افراد خانواده و... توجه کنید. انتخاب رشته فقط فهرست‌کردن صد رشته در شهر و دانشگاه نیست! یک عمر زندگی، کار و ازدواج و... است.

مراجعه به متخصص: عقل سلیم حکم می‌کند که در هر کار به افراد متخصص مراجعه کنید. از این‌رو برای انتخاب رشته هم در شهر و مدرسه خود تحقیق کنید و افراد باتجربه و مطلع در زمینه نکات فنی انتخاب رشته، سهمیه‌ها، انواع رشته‌ها و... را پیدا کرده و به آنها مراجعه کنید.

جنسیت: با توجه به این‌که هرساله میزان پذیرش تعداد مرد و زن در رشته‌های مختلف متفاوت بوده و این ناشی از سیاستگذاری برنامه‌ریزان براساس نیاز جامعه و بازار کار تنظیم می‌شود، دقت کافی داشته و به اطلاعات مندرج در دفترچه راهنمای سازمان سنجش مراجعه شود.

نکاتی که داوطلبان مجاز باید به آن توجه کنند

– درانتخاب رشته‌ها و دانشگاه‌های روزانه رشته‌ای را انتخاب کنید که قادر باشید ادامه تحصیل دهید و در این نوع رشته و دانشگاه حتما باید ثبت‌نام کرده و ادامه تحصیل دهید وگرنه دو سال از کنکور محروم می‌شوید.

– در صورت قبولی در رشته و دانشگاه‌های شبانه و غیرانتفاعی و پیام نور و نیمه‌حضوری ادامه تحصیل ندادن، محرومیت از تمام رشته‌ها و دانشگاه‌هایی که پسران در آن پذیرفته می‌شوند، معافیت تحصیلی دارند و هیچ مشکلی برای نظام وظیفه ندارد.

نکته: اگرهم‌اکنون دانشجوی دانشگاهی هستید حتما باید تکلیف خودتان را روشن کنید زیرا به هیچ‌وجه نمی‌توانید در دو رشته دولتی و غیردولتی ادامه تحصیل دهید

– هر داوطلب با توجه به شهر محل اقامت / اشتغال فقط می‌تواند از چند مرکز و واحد پیام نور انتخاب رشته نماید. از آنجا که دروس دانشگاه پیام نور عمدتاً به شیوه غیرحضوری ارائه می‌شود و کلاس‌های دروس نظری جنبه اختیاری دارد، اعمال محدودیت داوطلب بر شهرها، در مورد رشته‌های پیام نور اعمال نمی‌شود و نرم‌افزار با توجه به شهر محل اقامت/اشتغال داوطلب و رشته‌های مورد نظر وی، رشته – شهرهای پیام نور را مشخص می‌نماید.

– در رشته و دانشگاه‌های پیام نور فقط در شهر و دانشگاه‌هایی می‌توانید انتخاب رشته کنید که دفترچه شماره 2 راهنمای انتخاب رشته به شما اجازه داده باشد. (تقریباً) پذیرش در این نوع دانشگاه‌ها صددرصد بومی است.

– افرادی می‌توانند در رشته زبان و هنر انتخاب رشته کنند که قبلاً ثبت‌نام کرده و فعلاً مجاز به انتخاب رشته شده باشند.

– در انتخاب شهر و رشته با توجه به زیرگروه‌ها انتخاب رشته کنید چون انتخاب رشته در زیرگروه‌ها بسیار حائز اهمیت است.

– برای انتخاب رشته نیمه‌متمکز از اولویت یک تا صد می‌توانید دست به انتخاب رشته بزنید.

– برای انتخاب رشته‌های خاص اولویت مربوط را حتماً باید رعایت کنید زیرا اجازه ندارید از اولویت یک تا صد استفاده کنید. (به دفترچه راهنما رجوع نمایید)

– دانشگاه‌ها و رشته‌های پیام نور شهریه و هزینه دارد. اگر مطمئن هستید که قادر به پرداخت هزینه آنها نیستید انتخاب آنها را در جایی قرار دهید که بعد از آنها رشته‌هایی باشد که بعداً پشیمان نشوید.

– اطلاع داشته باشید انتقال از رشته‌های دانشگاه‌های غیرانتفاعی به روزانه به هیچ‌وجه امکان‌پذیر نیست.

– قبولی شما در کنکور سراسری هرگز به اولویت رشته شما مربوط نبوده بلکه به نمره و رتبه شما بستگی دارد یعنی یک رشته اگر در صدر قرار گیرد قبولی آنها هرگز بیشتر نمی‌شود و در هر جایگاهی شما نمره کسب کرده باشید قبول می‌شوید.

- در انتخاب کدها مواظب باشید اگر فقط يك كد را اشتباه وارد كنيد چه بسا از شرق به غرب کشور مي‌رويد و سازمان سنجش هيچ‌گونه تعهدي در مورد اشتباهات شما ندارد.
- اگر دانشجوي يك دانشگاهي هستيد، حتما بايد تكليف خودتان را بدانيد زيرا به هيچ‌وجه نمي‌توانيد در دو رشته دولتي و غيردولتي ادامه تحصيل بدهيد.
- اگر دانشجوي دانشگاه‌هاي روزانه هستيد به هيچ‌وجه حق شرکت و انتخاب رشته در سال جاري را نداريد، حتي اگر انصراف داده باشيد.
- اگر رشته‌هاي خاصي را انتخاب کرده‌ايد به دستور عمل مربوطه توجه كنيد، زيرا ممكن است انتخاب آنها در شماره و ردیف‌هاي مخصوص باشد.
- اگر مي‌خواهيد از رشته‌هاي تربيت معلم استفاده كنيد بايد براي ثبت‌نام آن دوباره مبلغی را واريز نماييد.
- اگر علاقه‌مند به رشته‌هاي ديبري هستيد و شرايط آن را داريد داراي اولويت‌هاي ويژه مثل استخدام بيمه حقوق و معافيت و... هستيد و نبايد استخدام هيچ ارگان و سازمان دولتي باشيد.
- رشته‌هاي نيمه‌متمركز، رشته‌هايي هستند كه گزينش آنها در مرحله اول به صورت چندبرابر ظرفيت است. در مرحله بعد، پذيرفته‌شدگان نهايي از طريق مصاحبه، آزمون و... مشخص مي‌شوند. در صورت تمايل، با رجوع به دفترچه راهنماي انتخاب رشته و مطالعه شرايط هريك از رشته‌هاي نيمه‌متمركز، رشته‌هاي نيمه‌متمركز مورد نظر را انتخاب و در فرم انتخاب رشته درج كنيد.
- منظور از رشته نيمه‌متمركز اين است كه به غير از نمره علمي نياز به اقداماتي مثل مصاحبه، معاينه، آزمون علمي و... يا امتحان تخصصي دارد.
- اعلام نتايج رشته‌هاي نيمه‌متمركز جدا از رشته‌هاي ديگر است، پس پيگير اعلام نتايج آن باشيد.
- اگر در رشته‌اي پذيرفته شده باشيد و جزو پذيرفته‌گان نيمه‌متمركز قرار گيريد و در رشته نيمه‌متمركز ثبت‌نام كنيد رشته قبلي شما كان لم يكن تلقي مي‌شود.
- اگر دانش‌آموزي هستيد كه داراي سهميه رزمندگان، شاهد و... هستيد خيلي مواظب باشيد كه هر انتخابي براي شما ميسر نيست، زيرا اگر در رشته‌اي بسيار ضعيف و دوردست قبول شويد، ديگر حق استفاده از سهميه خود را نداريد؛ اين نكته بسيار مهمي است.
- اگر هرگونه مشكلي درخصوص نام و نام خانوادگي، نوع رشته و منطقه، سال تولد و... در كارنامه باشد به نماينده سازمان سنجش مراجعه كنيد. هيچ منبعي براي رفع اشكال معتبرتر از سازمان سنجش نيست زيرا مربوط به آنهاست.

نوريه شادالويي / مشاور تحصيلي